

ПЕТКО ТОДОРОВ
КРАЙ ЗАПУСТЯЛАТА
ВОДЕНИЦА

chitanka.info

И хлопота от звънеца на щура коза заглъхна нагоре из гората. Прекарал толкова времеждия, Велчо отпусна сърце и се запъти по смело по оставения път, под който се разпиляват камъни от някогашен насип. Сега вече от никого не го е страх. — Бръкна той пак в джеба на панталоните си, преся дребните зрънца през пръсти и мускоривото му, дългнесто лице светна. „Таквизи клинета и брадати мрени ще измъкнем!“ Отпреде му се мяркат купчина риба. Наял се той, наяло се и Нямото и не знаят де да я дянат!...

„Ще я продаваме!“ — си отвърща сам.

„Ами ако ни хванат! — сепва се той. — Майстора изведнъж ще се сети, че съм му откраднал билето... И както е сърдит, дето побягнах от тях, ще ме заведе право при старшията...“ Като му мина през ума старшия, той изтръпна и се пометна от първата си сметка. — Няма да я продават, ами сами ще си ядат рибата. Ще я пекат на дървени шишчета; може и чорба да си сварят в гърнето. Каква хубава чорба с мащерка става! У майсторови му пролетес изядоха с калфата една паница. Хем и тази риба дал не бе с биле ловена. Майстор му все с таквизи борави. В дюгена му, в чекмеджето, стои пълна кутия с биле и колко пъти го е вадил пред еснафи да се хвали. — „Само една кривачка от туй като стрия — викаше веднъж през зимата той, — да видиш: смокове в джобове... Нека тогази всичките жандари да тръгнат подире ми, ако щат!...“

И право от тази кутия открадна Велчо зрънцата, кога майстора му беше се заиграл на табла в насрещното кафене. — Сякаш радостта му го повдига за мишците, той бързо се спуща надолу и пред премрежения му поглед се мярка купчини риба, надула хриле, зацапала силно с опашка... Букакът се разведря вече над него, оттук-оттаме през гъстолисти грани наднича високо небо и долината го облъхва с пресния си дъх. Ето и прелеза на порутения дувар. Той се подйе за лозината, прескочи разпилените наокол камъни и тръгна пряко ограднята, обрасла в пициделки и бъзак. Тук стърчи прогнил улей, под него търкулнат воденичен камък, татък из върбалака се мярка грохналата стряха на воденицата. Велчо не може да търпи. Нямото сетне ще дири — сега, чакай! Да хвърли билето! — И той бърже възви надолу към покритата с глен бара.

„... Като го фъкна ай тука и барата ще се покрий с риба! — Не ми трябва да ходя много нашироко, да ме хванат... — Не ми трябва да

ходя много нашироко, да ме хванат...” — Метна поглед под воденицата той, долови камък, изсипа върху една плоча черните зрънца и чевръсто зачука. — „Сега две-три глисти още... Там под върбите дип ги имаше...” Стана, обърна няколко камъка, па се повърна, мацна глистите върху билето, удари с камъка да ги разкъса и вдигна плочата. Хвърли под воденицата малко, пристъпа два пъти — хвърли в ракиката и най-подир хвърли и плочата сред барата.

Изчофили той кокаляста снага и припна нагоре към воденицата да види Нямото.

Прашен, дебел паспал пребуляше кътове и пезули, край тях са разхвърляни дъски от хамбари, воденични камъни, колела без наплати. В камината се вие тънък прозрачен дим. Велчо пристъпи до огъня, надвеси се над олющеното гърне, закрепено върху два камъка, и фанара от закипялото мляко избѝ челото му... „Този пак е извардил някоя от манастирските кози в гората!” — обърна той очи към Нямото, който бе се търкулнал с клюмнала върху ръка глава. „Само да му смигам и ще скочи!” — Ама подире не мож го удържа: по-добре да почака — всичката риба да се упои! — помисли си Велчо и приседна мълчаливо до камината. — Онзи ден да хванат един некръстен свирец, препушваха бързеи и вирчета, свираха се под подмоли, какво не. Като им се падне да забият нокти в хрилете на някое клине, на седмото небо се вдигаха. Пък сега цяла камара ще хванат, ай тъй: без да копаят чимове да пушат, без да гребат вода — сама в ръце ще им дойде... И пред очите му ту пляска, ту броди запоената риба.

— Е-е-ех — скочи той и побутна с крак Нямото. — Ставай, Ранко, ставай... Ела пилатици и брадати мрени да ловим!

Ранко опули очи и се надигна сънлив.

— Ела... ела подире ми... — кимна му той към вратата и помагна с ръка, като риба опашка.

И двамата изскочиха навън и се спуснаха надолу към върбите, по върховете на които още трептяха пречупените зад скалите зари на слънцето.

Изведнъж Нямото се хвърли към водата: „М-м-м!” — засочи той на Велча няколко обърнали нагоре корем рибки. До брега из жабуняка, край разклонените корени на върбите, сякаш да бяха навървили една до друга, една до друга рибки. Лъскавите им луспици, по които трептят вечерните зари, като да премрежиха очите и на двамата, и те се

хвърлиха да ловят рибките. Но... рибките и не помръдват, сами им се вдават. Те не ги ловят, ами ги събират като гъби. И лакомията и на двамата секва.

„... Все малки — си дума Велчо. — Ама и голямата риба не стои на плиткото... Пък и ако хапне биле, спуща се надълбоко в студената вода и го избълва...“ — Тъй бе чувал от майстора си.

— Риба е хубава, когато тъй я измъкнеш от някой подмол дълбоко, запръхтяла, замятала опашка — не тука на плиткото да сбират тези некръстени свирци и да си пълнят пазвите с тях.

— У-у-у... — зави Нямото и замята ръце надолу.

Велчо изви глава. Край другия бряг навред из водата, из жабуняка рибка до рибка, сякаш някой е засял с тях. И двамата се спогледаха мълчаливо, като че не им дава сърце да я сбират...

— Сбирай де, няма да оставим рибата тъй я! Какво ме гледаш! — ропна се Велчо престорено и показа с ръка към рибата и пазвата си. И те се наведоха пак: колкото сбират риба, повече се мярка пред тях. Кръстовете им се отсякоха, през мокри им пазви зачурка вода.

Слънцето вече западна зад скалисти вършини, вечерника зашумя надолу из върбите и мощнокрил орел с вис се завъртя над свряното си горе в скалите гняздо. И на двамата вече бе омръзнало да сбират, спогледваха се мълчаливо, но като да не смеят едни от друг да излезат от водата.

— Я, я гледай!... — подйе уж сопнато Велчо.

През изпъкналата пазва на Нямото, който се бе навел към водата, паднаха няколко рибки. Той вдигна глава, хвана се за кръста — не му се повече сбира.

Велчо се изстъпи сред водата и двамата се загледаха пак мълчаливо.

Изведнъж наоколо им притъмня: чер облак гарвани прелетя над долината и засени небесната синева. Велчо и Нямото плахо извиха очи. И на шега, уж да се разсмеят само, Ранко се наведе, вдигна из водата рибка и я запокити да удари Велча право в лицето.

— Не си играй бе... Затуй ли тази риба... — не довърши сърдито той.

Нямото му додража, че го разсърди, бръкна в пазва, сграбчи цяла кривачка рибки и ги запокити пак към него.

Велчо се разсърди, дръпна сърдито ризата си и напук изсипа всичката риба, която беше събрал във водата.

— У-у-у... — се закикоти Нямото, тутакси дръпна и той риза и без да му мисли повече, зацапа навън към пясъка.

Излезе след него и Велчо, приседна на пясъка и заспуца крачоли над просмуканите си крака. — Толкози много риба той никога през живота си не бе виждал! И защо я изтравиха, защо я събираха — пак да я хвърлят! „Ама тъй, като не се мъчиш да я ловиш... я да си я гонил из ракитаците, да си я припушвал край подмолите, тъй ли ще я хвърляш...“ И той я хвърли уж напук, а Нямото сякаш туй и чакало — изсипа я, без да му мисли, и изскочи на брега, не ще да знай!... На Велча му е криво и за рибата, и за Нямото, и за себе... Сякаш някой тежък грях си беше вързал на душата, първи грях, който той сеца да е сторил.

— М-м-м — изсумтя Нямото, доближи се до него и го тласна с ръка, да си вървят.

Велчо стана, изви рамене, като да се отърве от него, но без да ще, разплака се на мястото си...

Край ракитаците, наокол върбите, почваше да се здрача.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.